

Domaniczky Endre 2004-ben a Pécsi Tudományegyetemen, történelem szakon, illetve a jogi karon végzett, előtte évekig működött demonstrátorként a Jogtörténeti, illetve az Újkortörténeti Tanszéken. E kétirányú szakmai érdeklődés és szemléletmód már hallgatóként készített munkáin is átütött. Az általa vizsgált témákat jogi szempontból, a történeti forráskutatás módszereivel próbálja feltárni és elemezni.

Első jelentősebb munkája a bolyi Batthyány-uradalom igazgatás- és gazdaságtörténeti szempontú vizsgálata (*A bolyi Batthyány-uradalom igazgatása és gazdálkodása a neoabszolutizmus korában*), amelyben már mindkét őt érdeklő jogterület: a jogtörténet és a közigazgatási jog, továbbá a jelentős pécsi hagyományokkal bíró közigazgatási jogtörténet megjelent. Bár először e téma mélyebb feldolgozására gondolt, köztisztviselői munkája, az ott kapott feladat (a települési önkormányzat civil kapcsolatrendszerének kialakítása) teljesen új irányba térítette el.

Így került figyelmének központjába a közigazgatás, különösen a helyi közigazgatás és a civil szektor kapcsolatrendszerének vizsgálata; a kutatómunkát Kiss László DSc. egyetemi tanár témavezetősége mellett végezte. A jogi oldalról kevésbé kutatott területet a jelölt komplex módon közelíti meg. A magyar közigazgatás és a civil szektor kapcsolatainak elmúlt kétszáz évét a törvényi és az alacsonyabb szintű jogszabályok, illetve a helyi közigazgatási gyakorlat elemzése révén tárja fel. Ez a történeti-jogtörténeti fejezet azonban nem csupán kötelező kelléke, hanem szerves része a dolgozatnak, ugyanis erre épül rá a kapcsolatrendszer jelenének elemzése, a hatályos jogszabályi háttér vizsgálata, valamint a helyi gyakorlat és szabályozóinak bemutatása.

A szerző külön kiemeli, hogy a múlt nélküli jelen ingoványos terület, erre jövőt építeni nem lehet. A rövid-, közép- és hosszú távú tervekhez, kiérlelt koncepciókhoz mindenképp a hazai előzmények feltárására van szükség, s ehhez képest szükséges vizsgálni és meghatározni a jelenkori célokat, feladatokat. Domaniczky Endre többször hangsúlyozta, hogy alapvetően hibásnak tartja azt – a manapság a közigazgatásban divatos – gyakorlatot, hogy külföldi példákkal, fogalmakkal „dobálódzva” kezdenek bele fejlesztésekbe, anélkül, hogy az adott kérdés hazai előzményeit ismernék.

Nem történt ez másként az elmúlt két évtizedben a civil kapcsolatok területén sem. Itt különböző divatok nyomán megjelent a non-profit, a harmadik szektor vagy az NGO kifejezés, amelyek azonban hosszú évek alatt sem kaptak normatív erőt a hazai gyakorlatban. Törvényileg rögzített ugyanakkor a társadalmi szervezet fogalma, amely viszont már a gyakorlatban nem létezik – de ennek okát eddig még csak kevesen kísérelték meg felderíteni. Az önszerveződéstörténeti kutatások – amelyek megindítását és irányait Domaniczky Endre oly meggyőzően sürgeti és jelöli ki – e kérdésekre is választ adhatnak, s ezáltal a hazai gyakorlatot is alakíthatják, egyúttal pedig – a múlt ismeretében – a külföldi minták feltalálását és adaptációját is elősegíthetik.

A jogtörténet és a közigazgatási jog határán

Domaniczky Endre doktori értekezésének nyilvános vitája

A Szerző dolgozatának e sajátos történészi-jogászi szemléletmód, valamint az imponáló tényanyag az igazi értéke, és ebben áll a mű újdonsága is. E szemléletmód mentén hallhattuk egyes jogszabályok, a hatályos gyakorlat higgadt kritikáját, és ennek tudatában fogalmazta meg a Jelölt dolgozata végén, mintegy tíz pontban összegezve a jövőbeni kibontakozás lehetséges irányait, feladatait.

A Szerző lendületét – s ennek ő maga is tudatában van – külső tényezők lassíthatják, mindenképp a politika előretörése a szakmai munkában, ami egybeesik egy generációváltással is. Többször hangoztatott, többéves gyakorlati tapasztalatából eredő pesszimizmusa innét ered. A kutatásokat és a szakmai vitákat azonban ettől függetlenül meg kell kezdeni, ebben egyébként mind a műhelyvitán, mind a védésen egyetértés alakult ki.

A jogállam és a civil szektor Magyarországon, különös tekintettel a helyi önkormányzatokra című dolgozat műhelyvitája 2008 szeptemberében az Alkotmánybíróságon, nyilvános védése pedig 2008. november 26-án a PTE ÁJK Rektori Tanácstermében zajlott le. A bizottság elnöke Ádám Antal DSc., professor emeritus, tagjai: Patyi András PhD, tanszékvezető egyetemi docens és Tóth Károly PhD, egyetemi docens voltak. A dolgozat opponenseinek Nagy Marianna PhD, egyetemi docent és Stipta István PhD, intézetigazgató egyetemi tanárt kérték fel. A védésen jelen volt Font Márta DSc., egyetemi tanár, a PTE rektorhelyettese, továbbá Mezey Barna CSc., tanszékvezető egyetemi tanár is.

A jelölt előadásában az előbb említett neuralgikus pontokról szólt, illetve a továbblépés lehetséges irányait jelölte ki, s közben kiemelte az önszerveződéstörténet kutatásának és egyetemi oktatásának fontosságát is. A hozzá intézett kérdésekre adott válaszában hangsúlyozta, hogy az önkormányzati rendszer reformjára, s ezen belül különösen a főváros jelenlegi kétszintű rendszerének átalakítására van szükség, s ennek során a civil szektorral való kapcsolattartás feladatát is át lehetne gondolni.

A jelölt dolgozatát végül a bizottság 100%-os eredménnyel javasolta elfogadásra. Opponensi javaslatként elhangzott a disszertáció könyv formában való megjelentetésének szükségessége is, amelynek mielőbbi megvalósulása – mint a gyakorlatban dolgozó szakembernek – számomra külön öröm lenne!